

hiši, bi gotovo pri meni in drugih ljudéh ne bila iskala denarja.“

„Morda ni hotela prodati obligacij in drugih denarja vrednih listov!“

„Obligacij?“ se čudi župan. „Kje pod milim Bogom jih bo vzela? Pred štirimi leti sem jej jaz v mestu zadnje zamenil za gotov denar, zdaj ni imela ne ene.“

„Je li to vse res, kar mi tu pravite? Opomnim vas, da vam bo na to morda priseči.“

„O, vsaki trenutek brez pomislika. Če kdo pozná njene razmere, sem to gotovo jaz, ker mi je vse zaupala, predno je prišel ta poštni ekspeditor v hišo. Zdaj se me je jela bolj ogibati, le kedar potrebuje denarja, se og'asi pri meni.“

Županova izpovedba me je zavila na drugo pot. Zakaj je poštarica me nalagala? Zakaj je rekla, da jej je vkradenih čez 12.000 gold. v denarju in obligacijah, če ni imela ne teh, ne onega? Konec mojega premišljevanja je ta, da se mi krčmarica sama sumljiva zdi. Ta sum raztegnem tudi do ekspeditorja, kateremu je bila poštna kasa okradena. V tej bi bilo moralo res 6800 gold. biti, to je bilo razvidno iz zapisnikov, če so bili pravični. Da bi ne bila hči poštarice umorjena, bi si bil to reč hitro skup zložil in oba, ekspeditorja in poštarico, brž sabo vzal; al ker sta bila, kakor je bilo dokazano po pričah, dva dni in dve noči od doma, se mi je neverjetno, skoro nemogoče zdelo.

Bolj verjetno se mi je to-le zdelo: Poštarica in ekspeditor sta se hotela polastiti poštnega denarja. Najela sta toraj nekoga, da vkrade kaso in polomi tudi po drugih shrambah ključavnice, in na ta način odvrne sum od nju; sama pa sta šla nalašč od doma, da bi nihče ne mogel ju dolžiti. Tako delajo skušeni hudodelniki. Pa saj poštarica gotovo ni skušena hudodelnica, morda ekspeditor, o katerem ni nihče nič vedel, od kod je prišel in kdo je. Najeti tat se je priplazil tiho k hiši, odprl s ključem, ki mu ga je krčmarica prej dala, zadnja vrata in hotel svoj posel tihoma opraviti. Najbrže ga je pa Dora slišala, prižgala luč, da bi pogledala, kaj je, in tat, boječ se, da bi ga ne zasačili, jo je potem napadel in umoril.

Tako sem si jaz razložil vse to, bralci bodo videli, koliko sem uganil. Da sem o krčmarici tako slabo mislil, mi ne bo nihče za zeló vzal, ker sem bil preiskovalen sodnik in tak o nikomur nič dobrega ne misli.

Ko se je v moji glavi vtrdil sum do poštarice in njenega ekspeditorja, dam dvema žandarjema povelje, da se imata noč in dan, posebno pa še po noči, držati blizo hiše, dokler ne pride drugo povelje; na noben način pa ne smeta pustiti ne poštarice, ne ekspeditorja daleč od doma. Če bi pa še kaj posebnega zapazila, imata nemudoma meni poročiti.

To sem storil zaradi tega, ker pozitivnih ali dejanskih vzrokov in dokazov še nisem imel, da bi bil poštarico in ekspeditorja naravnost prijel in sabo vzal.

Ko sem vse to opravil in vredil, se odpeljem s komisijo nazaj, nadjaje se, da morda že drugi dan dobim kak sled, ki me pelje do hudodelnika. Da vso noč nisem očesa zatisnil, si vsak lahko misli; osoda krasne gorske rože in pa premišljevanje, kako bi zasledil hudodelnika, mi ne pustita zaspati.

(Dalje prihodnjé.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

V 8. seji 8. oktobra je dobil grof Barbo odpust za 8 dni, potem so se narodno-gospodarskemu odseku izročile sledeče prošnje, namreč prošnja obrtnikov in pre-

bivalcev Belepeči gledé naprave dovozne ceste h kolodvoru v Ratečah, prošnja grajščine Šneperske za pospeševanje nagle izvršitve servitutne odveze v Šneperskih gozdih, prošnja Konjiške, potem Šentlamberske občine, da bi se cesta od Litijskega mostú čez Ponoviče do Save in skoz Mošenik po Krnici skoz Šentlambert do Zagorja odločila za okrajno cesto, in prošnja Gorjanske srenje gledé odpisa davkov ter razdelitve gozdov; finančnemu odseku se izročí prošnja upravnega odbora podpiralne zaloge slovanskih vseučiliščnih dijakov v Gradcu za podporo.

Potem je Peter Kozler položil svoj mandat kot ud c. kr. deželne komisije za uravnavo zemljiškega davka; dr. Costa je interpeliral c. k. vlado gledé rešitve neke pritožbe Bistriških kajžarjev v Planinskem okraji zavolj tega, ker jim Šneperska grajšina vkljub veljavne dotične razzodbe ne dovoli les za kupčijo izvažati iz grajščinskih gozdov. — Dalje je vladni zastopnik c. k. dvorni svétnik vitez Widmann odgovoril na interpelacijo grofa Barbota zaradi gnanja nekaterih novincev po žandarjih v Krškem okraji, ter je opravičeval dotično postopanje; odgovoril je tudi na interpelacijo dr. Coste gledé odpisa davkov v Bistriškem okraji v tem smislu, da se zdaj rešitev pričakuje od c. kr. finančnega ministerstva; kar se pa tiče v tej interpelaciji navedenih nepostavnih izvršeb, se stvar zdaj preiskuje.

Na interpelacijo posl. Pakiža gledé preložitve turjaške ceste je deželni glavar razložil stanje dotične obravnave z dostavkom, da zavolj preobilnega družega nujnega posla deželnega inženirja ni bilo mogoče, še dognati obravnavo, da se pa zdaj brž bode poprijel zadevnega dela, če bo le vreme za to ugodno. — Potem se vladna predloga z načrtom stavbenega reda izročí posebnemu odseku 9 udov, ki se takoj izvolijo, namreč: vitez Langer, Kotnik, Kozler, Obreza, Braune, Jugovic, vitez Gariboldi, Deschmann in pl. dr. Schrey. — Dalje je obveljal vladni načrt postave o brambi poljščine, ki ga priobčili bomo pozneje; potrdil se je računski sklep deželnega zaklada in njegovih podzakladov za l. 1873 (dohodki 641.006 gold. 32 kr., stroški 611.183 gold. 73 kr., skupno premoženje v konečnem čistem znesku denarne vrednosti 1.011.960 gold. 72 kr.), — in proračun deželno-kulturnega zaklada za leto 1875 (potrebščina 5507 gold. 35½ kr., dohodki 862 gold. 24 kr., primanjka 4645 gold. 11½ kr., ki se bode pokrila iz lastnega aktivnega deželno-kulturnega zaklada). — Poročilo deželnega odbora, da bode c. kr. finančna prokuratura iztožila zaostale deželne priklade na vžitnino je deželni zbor na znanje vzel, potem pa naročil deželnemu odboru, da naj vnovič prevdarja, al naj se vpelejo prikladi deželni na pivo in na žganje, in o tem poročá prihodnjemu deželnemu zboru. — Po toči zadetim občinam na Dolenskem se je dovolilo 5000 gold. podpore z dostavkom, da naj deželni odbor c. k. vladi izreče željo, da naj bi se za ta denar nakupilo semena, ki naj se razdeli o spomladi. Prošnja okrajno-cestnega odbora Planinskega gledé podpornine za cesto od Bloškepolice do Rakeka se izročí deželnemu odboru v rešitev, narodno-gospodarskemu odseku pa poročilo deželnega odbora gledé deželne podpornine za uravnavanje Save in za stavbe v bran Savskih bregov pri Krškem. Konečao se je sklenilo, da se ves deželni zbor v komité konstituirá v pretresovanje obravnave gledé naprave niže kmetijske šole. —

V 9. seji 12. oktobra se narodno-gospodarskemu odseku izročé prošnje občin v Bledu, Jesenicah,

Begnah, Breznicah in Lescah gledé odpisa davkov in uravnave zemljiškega davka, odseku za kmetijsko šolo se izroči dopis Antona Smole iz Grma, s katerim svoje posestvo za kmetijsko šolo ponuja za 135.000 gld.; finančnemu odseku se izroči prošnja vpo-kojenega učitelja Skraberja v Zatičini za podporo in prošnjo občine v Dragi zavolj odpisa davkov; odseku za stavbeni red se izroči dopis mestnega magi-

strata Ljubljanskega, kateri namerava nekatere pre-membe v načrtu stavbenega reda. — Fr. Rudež položi mandat kot deželno-odborni namestnik in dr. Poklukar interpelira c. kr. vlado gledé brezpogojnega sprejemanja oseb in blagá na Rudolfovem kolodvoru v Ljubljani. — Dalje so se potrdili računski sklepi zakladov Kranjskih ustanov za leto 1873 tako-le:

	Dohodki:		Stroški:		Premoženje konec l. 1873 v imenovalni vrednosti:	
Zaklad dijaških ustanov	26.152	gold. 35 kr.	24.836	gold. 76 kr.	427.332	gold. 3 $\frac{1}{2}$ kr.
Zaklad dekliških ustanov	1.280	" 95 $\frac{1}{2}$ "	1.268	" 73 $\frac{1}{2}$ "	22.997	" 31 "
Zaklad za Saurau-ove maše	218	" 72 $\frac{1}{2}$ "	214	" 35 $\frac{1}{2}$ "	2.698	" 51 $\frac{1}{2}$ "
Glavarjev zaklad	8.657	" 16 "	9.021	" 93 "	146.109	" 24 $\frac{1}{2}$ "
Zaklad učiteljskih ustanov	1.652	" 18 $\frac{1}{2}$ "	531	" 38 "	13.753	" 94 "
Zaklad sirotinskih ustanov	21.692	" 59 "	22.297	" 75 "	254.764	" 75 $\frac{1}{2}$ "
Zaklad ilirski za slepe	564	" 58 "	163	" — "	7540	" 29 $\frac{1}{2}$ "
Zaklad cesarice Elizabete za invalide	177	" 91 "	177	" 60 "	4174	" 25 "
Muzejski zaklad	2.138	" 68 $\frac{1}{2}$ "	1.699	" 58 "	31.533	" 19 $\frac{1}{2}$ "
Zaklad postojnske jame za invalide	64	" 28 "	45	" — "	936	" 3 "
Trevisini ev zaklad za invalide	144	" 87 $\frac{1}{2}$ "	116	" 40 "	2.121	" 30 "
Kalisterjev zaklad	7.674	" 93 "	7.674	" 74 "	84.610	" 94 "
Holdheimov zaklad za gluhoneme	2.438	" 42 "	706	" 16 "	13.530	" 76 $\frac{1}{2}$ "
Wolfov zaklad za gluhoneme	951	" 84 $\frac{1}{2}$ "	951	" 84 $\frac{1}{2}$ "	19.043	" 64 $\frac{1}{2}$ "
Metelkov zaklad za invalide	64	" 90 "	45	" — "	935	" 65 "
Ustanova Ljubljanskih gospá za in- valide šte. I.	80	" — "	60	" 35 "	1.602	" 85 "
Ustanova Ljubljanskih gospá za in- valide šte. II.	645	" 27 "	344	" 2 "	11.045	" 87 $\frac{1}{2}$ "
Dr. Lovro Tomanova ustanova	421	" 84 "	289	" 12 "	8.300	" 72 "
Engelshausnerjeva ustanova za uboge plemenitnike	1.491	" 5 "	1.456	" 60 "	27.046	" 24 "
Baron Flödniggova ustanova za slepe	5.710	" 73 "	1.507	" 25 "	50.475	" 33 "
Skupaj	82.223	gold. 28 kr.	73.407	gold. 57 $\frac{1}{2}$ kr.	1,130.552	gold. 88 $\frac{1}{2}$ kr.
					ali po kurzni vrednosti:	897.099 " 45 $\frac{1}{2}$ "

Po neki majhni debati se je potem sprejela postava zavolj odprave učnine in preuredbe §§. 45. in 46. deželne postave od 29. aprila 1873; bistveni kratek zapopadek te postave je ta, da je šolnina na vseh ljudskih šolah Kranjskih razen mesta Ljubljanskega odpravljena, potem da je dolžnost šolske občine, šole zidati, zdrževati in dajati jim notranjo opravo, kurjavo, osvečavo, snaženje šolskih sob in učna sredstva; druge stroške plača normalno-šolski zaklad, če pa ta prihodkov nima dovolj, je napraviti v ta namen poseben deželen priklad na neposredni davek. — Da se normalno-šolski zaklad vsaj nekoliko pomaga gledé njegovih silno velikih bremen, se je potem tudi brez posebne debate sprejela postava za uravnavo prispevkov iz zapuščin v normalno-šolski zaklad. V kratkem omenjeno, ta postava namerava, da je po 1 gold. plačati v normalno-šolski zaklad, če zapuščine ni nad 500 gold; pri zapuščinah nad 500 do 1000 gld. po 20 krajc. od vsakih sto goldinarjev, pri zapuščinah nad 1000 gold. do 5000 gold. po 25 kr., nad 5000 gld. do 10.000 gold. po 30 kr., nad 10.000 gold. do 20.000 gold. po 35 kr. od vsakih sto goldinarjev in tako naprej zmiraj več. — Zdaj je prišel na vrsto od Obreze nasvetovani načrt postave o davščinah za javne ljudske šole, ki pa se je izročil deželnemu odboru s tem, da naj stvar dobro prevdarja in o njej poroča v prihodnjem zborovanju.

Konečna točka te seje je bila peticija društva učiteljev za plače take, kakor jih učitelji dobivajo na spodnjem Avstrijskem. V obširnem govoru je poročevalc vitez Langer v imenu šolskega odseka dokazal, da se prošnja vslišati ne more, ker bi dežela v ta namen na leto 50.000 gold. več potrositi morala, kakor

zdaj. Če peticija trdi, da imajo učitelji na Kranjskem le po 400 gold. na leto, to ni resnično, kajti od 223 učiteljev dobiva 12 učiteljev po 600 gold., 65 po 500 gold., 36 po 450 gold. in le 110 učiteljev, toraj manj ko polovica, po 400 gold. na leto. Če peticija trdi, da za šolo ni koristno, ako učitelj si kake postranske zasluzke iskati mora, govornik pravi, da temu ni tako, kajti če učitelj, ki ima kakih 4 ur na dan v šoli opraviti, še kaj družega opravlja, kar se strinja z njegovim stanom, na pr. če privatno podučuje, ali če ob nedeljah orgla, zavolj tega ne bode šola prav nič trpela, pa tudi učitelj ne bode zgubil ljubezen mladine, in sosesa ga bode vendar le še spoštovala. (Dobro-klici) Če učitelji nekoliko časa plače svoje niso dobili redno, storilo se je zdaj vse, da se tem v okom pride. Potem se pa tudi pomisliti morajo razmere te, da je spodnja Avstrijska najbogatejša dežela cesarstva, med tem, ko je Kranjska skoraj najbolj uboga, da je na Avstrijskem vse veliko dražje kakor pri nas. Sicer je pa še le leto preteklo, odkar so se plače zistemizirale našim učiteljem, toraj konečno vitez Langer nasvetuje, prošnjo letos ne vslišati. — Vit. Gariboldi je spodbijal ta predlog in nasvetoval, da naj se učiteljem, ki imajo po 400 gld. plače, še 100 gold. dodá. — Potem se je oglasil dr. Zarnik, ki je v svojem govoru pravo zadel. On povdarja, zakaj imamo vendar-le državo, glavni namen države je: šola, policija in komunikacija in ravno zato se ona malo briga, dežela naša ne more toliko plačevati, kakor Avstrijska; če je prošnja učiteljev opravičena, naj pa država šole tudi kaj podpira; najpred moramo skrbeti, da bode naš kmetič v srajci in v hlačah hodil v šolo, potem se bo še le učil (pohvala na levi), koliko država potrosi za vojake! naj dá nekoliko tudi

za šole, in imela bode dobro vojsko. Našim učiteljem ljudskih šol se pa tudi treba ni toliko učiti, saj niso profesorji viših učilišč, in potem bodo plače primerne; če učitelji gredó iz naše dežele, to ne storé zavolj plačila, ampak zavoljo tega, ker se ne dajo trpinčiti z germanizacijo ali ponemčevanjem; tudi govornik je mnenja viteza Langerja, da naj se učiteljem pripuščajo postranski posli, na pr. posel občinskega tajnika, kar je prav pošteno in kar učitelj lahko opravlja, se vé da le šole nikakor ne zanemarja; izbudilo je pač sploh veliko nevoljo, ko je šolski inšpektor Pirker predlagal v deželnem šolskem svetu, da se je neki učitelj na Vipavskem moral odpovedati poslu občinskega tajnika, kak drug učitelj bi bil lahko tajnik, al ker je bil navedeni učitelj naroden, je Pirker predlagal deželnemu šolskemu svetu, da se posel občinskega tajnika ne strinja s poslom učitelja. Temu nasproti pa dr. Zarnik konečno predlaga resolucijo to, deželni zbor naj izreče, da se posel občinskega tajnika slaga z dostojanstvom nčiteljskega stana, kar je pri glasovanji tudi obveljalo. — Potem sta c. k. vladni svétnik Kočevar in dr. Razlag spodbijala odsekov predlog in dr. Zarnikovo resolucijo, dr. Razlag zlasti je podpiral viteza Gariboldi-a. — Dr. Bleiweis je v obširnem govoru podpiral predlog šolskega odseka; eden vzrokov, da so učitelji vložili peticijo, je bil ta, da lansko leto zboljšane plače nekateri učitelji mnogo mesecev niso dobili, a tega so bili edino le finančni uradi krivi, dr. Zarnik je dobro povdarjal, da je dolžnost države za poduk tudi kaj storiti, mi smo odpravili šolnino na ljudskih šolah, bomo videli ali bo vlada to storila na srednjih šolah; 20 gld. mora vsak šolnine plačati, ki čez prag realke ali gimnazije stopi, ali ni to horenden davek. Popolnoma krivičen pa je ta davek, če se pomisli, da ga mora 1. polovico 1. leta vsak učenec, bodi si berač ali bogatin, plačati. Sklicevalo se je na druge dežele, vitez Langer je že o tem nekoliko dobrega spregovoril; poglejmo na Goriško, na Istro, Koroško in Šalcburško, povsod plačujejo učitelja morda še slabeje od nas; imam neki Pruski list od 7. oktobra t. l. v rokah, Vam bom povedal, kako država „der Staat der Cultur und Intelligenz par excellence“ učitelje plačuje; saj Avstrija gleda na Prusko in kakor Pruska gode, tako Avstrija rada pleše. Prvosednik govorniku na tem mestu preseka besedo, češ, da v Avstriji ni tako, a dr. Bleiweis ga izvrstno zavrne ter izreče, da v Avstriji take postave delajo, kakor so na Pruskem, kajti ne dá se tajiti, da so naše „konfessionsloze“ šolske in druge verske postave po Pruskih ponarejene. Na Pruskem ima

1929 učiteljev plače med	50—100	tolarjev,
3673	„	100—125
4688	„	125—150
6526	„	150—175
3754	„	175—200
6197	„	200—250
3756	„	250—300

tedaj 32580 učiteljev ima počez še manj kakor 200 tolarjev, to je manj kakor 300 gold. In to je država „der Cultur und Intelligenz“. Vladni namestnik je rekel, da nam odhajajo učitelji v druge dežele, jaz nimam tega strahu, saj je dokazano, kako so drugod plačani, — in če imajo morda kje bolj plačo, je pa življenje dražje, in če nam poidejo učitelji, saj imamo družih dosti v deželi in to so naši duhovni (pohvala); naše šolstvo gré gotovo rakovo pot, nikar zatisniti oči pred tem. Duhovščina se odteguje šolstvu, občine so nezadovoljne, ker so pred enega plačevale, plačujejo zdaj tri: učitelja, orglarja in mežnarja. Na Tirolskem je šolstvo na najvišji stopinji, tam imajo čez 2000 šol, skoraj vsaka občina ima šolo in večidel so duhovni učitelji;

oni so z manjšo plačo zadovoljni, in so gotovo toliko učeni, da zamorejo v ljudskih šolah podučevati; to, kar vitez Gariboldi nasvetuje, bi znašalo 12.000 gold. ali $1\frac{3}{10}\%$ na neposrednji davek, ali more dežela še to breme prevzeti? mislim, da učitelji sami ne bodo tega trdili. S tem pa ne rečem, da naj učitelji ne dobodo kakega poboljška; vsaj potrebni učitelji dobodo podpore, in v sedanjem proračunu se nahaja v ta namen 5000 gold. za take remuneracije. (Pohvala.)

Se ve da sta Deschmann in dr. pl. Schrey napadala dr. Zarnika in dr. Bleiweisa, al zastonj, zavrnila sta jima krepko, tako da je pri glasovanji odsekov predlog obveljal in tudi Zarnikova resolucija, kakor smo že omenili, Gariboldi ev nasvèt pa se je zavrgel.

Deželni zbor Kranjski je v petek 16. t. m. zvečer ob 10. uri končal svoje zborovanje. Sesija je bila sicer kratka, al jako jako važna, kar se deloma že iz dosedanjih poročil razvidi, in kar se pokazalo bode zlasti iz obravnáv 10., 11. in 12. seje dne 13., 15. in 16. oktobra. Ravno zavoljo te važnosti pridržujemo si, prihodnjič poročati obširnejše; danes navajamo izmed najimenitnijih obravnávle razpravo o pogodbi med državo in med deželnim zastopstvom Kranjskim gledé uravnave razmer države k zemljišnodveznemu zakladu na Kranjskem, razgovor o interpelaciji grofa Barbo-a gledé uravnave zemljiškega davka in dotično obravnavo o 2 zadevnih prošnjah, po tem razpravo zavolj kmetijske šole Dolenjske in gledé Loško-Tržaške železnice, pa tudi še razpravo o peticiji učiteljskega deželnega shoda o pravici krajnih šolskih svetov, predlagati kandidate za učiteljske službe. Kakor omenjeno, so stvari tako važne, da bomo prihodnjič poročali bolj na drobno.

Deželni zbor Tržaški.

Naš deželni zbor je prav jalovo zaključen bil in to nenadoma. Ker se ni še v „Novicah“ nič o Tržaškem deželnem zboru bralo, hočem malo črtic njegovega delovanja navesti:

Kakor je znano, je lansko leto bila zadnja seja deželnega zborovanja jako burna in škandalozna, kajti znani slavojedec Hermet je prinesel v zbor nek nov volilen red, s katerim bi se okoličanom volilna pravica vzela; podtakniti je hotel okoličane med mestne razrede in tako bi bili v manjšini. Lani je njegov predlog že v prvo na jako hudo skalo priletel in se popolnoma razbil. Letos ga je zopet scimpral skupaj in ga nekoliko olepšanega v zbor prinesel. Baron Pascottini, akoravno Lah, pošten in pravičen mož, se je podal prvi proti zmaju, ter ga hudo oklestil, kajti dokazal je, da to bila bi velika krivica za okolico; on bo temu nasproti glasoval in vedno nasproti stal. Gosp. Nabrgoj se je tudi ostro proti predlogu postavil in rekel: „Ker po novi postavi, ako obveljá, ne bo mogla okolica svojih zastopnikov imeti, zato se izrečem v imenu volilcev proti vsaki prenapredbi volilne reforme; okolica ne bi pripoznala nobene postave, katero bi jim ptujci brez njenih zastopnikov dali, in da on tudi ne more biti porok za mir, ako bi se kaj takega primerilo, ker to bi silno razdražilo ljudstvo.“ Poslanec Nadlišek pravi, da se sklada s svojim predgovornikom, in se izrazi v imenu svojih volilcev, kateri le po domačinih zastopani akceptirajo veljavo postav, nikakor pa po zastopnikih, katerih niso oni zbrali. Dr. Wittman, Burgstaler in drugi so se krepko potezali za pravice naroda. Vladni komisar dvomi, da bi mogla vlada kaj takega potrditi, kar je nasproti vsem principom. Ta izraz vladinega komisarja je napravil hud vtis v lahonskem ta-

boru, kajti Hermet je precej rekel, da je ta boj zastoj, kakor on sprevidi; treba je čakati časa, da bode boljše solnce sijalo. Le počakajte še eno ali dve leti, potem bode že solnce drugače sijalo, toda za vas nikdar več iz cenita! — Ker se je kazalo, da je težko stvar brez kompromisa med strankami dognati, nasvetovalo se je, naj se stvar z opozicijo na poti porazumljenja doseže; al tega laška stranka ni hotela storiti; le predelala je nekoliko volilni red, a stvar je ostala ista. Desnica je ostala na svojem starem stališču, ne glasovati. Bil je vendar §. 7. volilnega reda s 30 glasovi potrjen, 12 glasov je bilo proti. Ostalo je še mnogo toček za obravnavo, al ker v vseh štirih sejah deželnega zbora niste dve tretjini poslancev pričujočih bili, je za letos novi volilni red splaval po vodi, 16. dne t. m. pa je bil zbor pri kraji, in rešeni smo za eno leto Hermetove volilne reforme; nadjamo se, da tudi drugo leto jo slana pravice uniči.

Naši dopisi.

V Gorici 17. okt. — O tukajšnji kakor tudi o Tržaški nemški dekliški šoli, kateri se imate z začetkom šolskega leta odpreti, je zdaj vse tiho. To tihoto pa je te dni nenadoma pregnal skor neverjetni glas, da hočejo v Gorici nemško obrtnijsko šolo napraviti!! Goriški obrtniki in pa — nemška šola!! To je prav tako, kakor da bi na Dunaji za... Lerchenfeldske Lehrbursche napravili laško šolo. Pri nemški obrtnijski šoli, ki se snuje, pa ni ministerstvo tako velikodušno in radodarno, kakor gledé dekliške šole. Dekliško hoče samo, z državnimi pomočki, vzdrževati, za obrtnijsko pa bi rado dobilo kaj podpore od Goriškega mesta, znabiti tudi od dežele. Od mesta pričakuje vsaj prostorov za učilnico. „L' Isonzo je silno razkačen zastran namenjene šole. „Če pojdejo reči tako naprej“ — piše — „imeli bomo v kratkem (v Gorici) tudi nemško okrožno sodnijo, nemšk deželni zbor, nemšk municipij, nemške advokate; imeli bomo morebiti celó nemško službo božjo; duhovnik ne bo smel več ni pridigovati, ni spovedi poslušati, razen v teutonskem (nemškem) jeziku...; in kdo ve, ali ne pride še kak „ukaz“, kateri naloži materam, babicam in dojilkam dolžnost, da ne smejo pustiti, da bi novorojena deteta še kak drug glas od sebe dajala; razen glasov sladkega „ja“ skega jezika (della dolce lingua del „ja“), ter da se veljaven zakon sme skleniti samo z ženskami, katere bodo mogle dokazati, da nemški jezik popolnoma znajo.“ — V današnji seji mestnega starešinstva je na dnevnem redu tudi peticija za Predelsko železnico. Mestni očetje posnemajo v tej reči deželni zbor, kupčijsko zbornico našo in Tržaško, katera poslednja ne prosi več za katero koli črto, ampak naravnost in edino le za Predelsko. Ta pot se menda v zadnje vse žile na Primorskem za dosego Predelske črte napenjajo. Kaj pa spet inženirji zdaj po Predelu iščejo in merijo, vedó oni sami; ves drugi svet misli, da bi morali že davno vsak ondotni kamenček in vsako rastlino poznati. — Dne 22. t. m. nas zapusti dosedanja posadka (Ogri, jako mirni ljudje); žal nam je, da zgubimo z njimi izvrstno Blaške-tovo bando. Nova garnizôna v Gorici bode oddelek Primorskega polka št. 22 (Weber), med katerimi ni naših Slovencev (oni so pri Marojčić u), ampak po večem oni ljudje, katerim pravijo pri nas „regiment ostia“ (Lah ima namreč besedo „o.“ kot kletvico vsak čas v ustih). — Po najkrasniših jesenskih dnevih je nastopilo včeraj odjužno vreme in je preteklo noč močno dež lil. Kmetje so ga po mnogih krajih že poželávali. — Te dni je tukaj v Gorici (prišedši s Tominskega) vrli naš rojak in prvi slovenski pisatelj o

vojaških rečéh, gosp. stotnik Andrej Komel, kateri ima opraviti pri kontrolnih shodih vojaških rezervistov.

— Gospodje učitelji, kateri so v kmetijski šoli v Gorici, imajo 19. in 20. oktobra pismeni izpit (pismeno spraševanje).

Iz Ljubljane. — Adresa Matice slovenske, lično natisnjena v kamno- in knjigotiskarnici Blaznikovi in krasno vezana v knjigoveznici Hohnovi, ki jo je prvo-sednik Matice dr. Costa na čelu deputacije, obstoječe iz odbornikov gospodov grofa J. Barbo-ta, dr. Poklukarja o otvorenju vseučilišča Zagrebškega izročil, glasí se tako-le:

Matice slovenske pozdrav hrvatskemu vseučilišču Franje Josipa I. v Zagrebu o njegovem otvorjenji dne 19. okt. l. 1874.

Nam Slovanom na jugu, ki se hočemo po svoje vzpeti do više izobraženosti, boriti se je z mnogimi zaprekami, zlasti takimi, ki jih stavijo drugi narodi, Slovanom neradi priznavajoči pravo, po svoje se razvijati. V tej borbi pa bi onemogli, ako si ne bi od časa do časa stopnjema kaj priborili, ako se jim ne bi tedaj pa tedaj katera izmed dolgo in živo gojenih nad izpolnila, ter okrepčala borilce za daljo borbo.

Vam, brarje Hrvati, pa ne samo Vam, ampak vsem Jugoslovanom, tedaj tudi nam Slovincem, se je zdaj ena najlepših nad izpolnila: iz domačega vira Vam bode znanprej mogoče z najvišo vednostjo pojiti vedoželjno mladino. Dovolite, da Vam o tej priliki izrečemo, da se Vašega vseučilišča tako srčno veselimo, kakor se ga Vi veselite.

Neugodne okolnosti so sicer nekak zid postavile med nami in Vami, tako da se ne moremo od Vas priborjene dobrote še zdaj v tej meri poslužiti, kakor bi želeli. Ali trdno upamo, da tekoči čas poravná vse zapreke, ki nam branijo do slovanskega vira viših vednosti, saj nas srca in jezik vežejo z vezjo, ki bode, upajmo, trdnjša od razdirajoče sovražne sile. Vseučilišče, sedaj od Vas odprto, hočemo smatrati kot zvezdo, ki je tudi nam Slovincem vzešla na našem narodnem nebu, kot porok srečnejše bodočnosti. V to ime se strinjajo naša srca z Vašimi v živi želji: „naj se dviga, naj se krepí naša alma mater na slovanskem jugu.“

— (Telegram „Novicam“ iz Zagreba 19. in 20. oktobra.) Svečanost otvorenja vseučilišča sijajna. Prihod škofa Strossmayerja, početnika vseučilišča 17. oktobra popoldan z navdušenimi živio klici pozdravljan. Sprejem Slovencev 18. dne t. m. na kolodvoru prijazen. Zvečer krasna zabava v gledališču. 19. dopoldne svečano otvorenje vseučilišča s slovesno mašo. Deputacija Matice slovenske iz Ljubljane poklonila adresu, govor predsednika Matice, dr. Coste, navdušeno pohvaljen. Deputacija povabljená na banket, ki je štel 200 odličnih oseb; po banketu bila je povabljená k škofu Mihajloviču. 19. zvečer mesto razsvetljeno. 20. sijajin ples. Matičini zastopniki čestitali so, in se poklonili prevzvišenemu škofu Strossmayerju.

— (Nova realka) se je res, kakor smo zadnjič rekli, slovesno odprla 14. dne t. m. Gospod minister nauka in bogočastja dr. Stremayr sam je prišel v ta cilj in konec v Ljubljano. Jako čudno je bilo slišati, kako je v glavnem mestu slovenske zemlje gosp. minister v slavnostnem govoru nekterekrti povdarjal „die deutsche Oberrealschule“ (nemško višo realko); mislili smo, da nismo prav slišali; al „Tagblatt“ nam je povedal, da se nismo motili. In kako bi môglo tudi drugače biti! Vsaj je bil gospod minister od torca zvečer do srede opoldne, ko je nenadoma zopet zapustil Ljubljano, zmirom obdan le od „nemških gospodov“. Kakor pa smo zavzeti slišali avstrijskega ministra vkljub glasovitemu §. 19. na slo-